

سیر تحول اندیشه‌ی ولایت فقیه در فقه سیاسی شیعه

سیر تحول اندیشه‌ی ولایت فقیه در فقه سیاسی شیعه ...

نام : سیر تحول اندیشه‌ی ولایت فقیه در فقه سیاسی شیعه
 مؤلف : علیمحمدی، حجت‌الله

ناشر : مرکز اسناد انقلاب اسلامی

نوع ناشر : ----

تاریخ نشر : 1388/04/21

مکان نشر : تهران

شابك : 978-964-419-349-1

نوبت چاپ : 1

تیراژ : 2000

حاکمیت نظریه‌ی ولایت فقیه پس از پیروزی انقلاب اسلامی فتح باب جدیدی در حوزه‌ی مباحث اندیشه‌ی سیاسی شیعه است. این نظریه که توانسته بود نظریات رقیب را کنار زده و از فضای پژوهش و تئوری به عرصه‌ی عمل و اجرا بپاورد، سؤالات فراوان و تأملات جدیدی را پیش روی خود می‌دید. و به دلیل مطالعات جدیدی که در این حوزه صورت می‌گرفت، قضاوت‌های نو و البته متفاوت و گاه متضاد را نیز به دنبال داشت. برخی این نظریه را حاصل استنباط فقهای متأخر و ابتکاری از سوی آنها دانستند. عده‌ای دیگر درباره‌ی گستره و قلمرو آن به ایجاد سؤال پرداخته و حتی گاه به نازل‌ترین سطح از اختیارات تنزل دادند و برخی نیز آن را به نخستین مراحل شکل‌گیری فقه سیاسی شیعه متصل کردند.

تحقیق حاضر بر آن است نشان دهد همان‌گونه که رشد و نمو يك دانه به تمهید مقدمات و عوامل گوناگون وابسته است، رشد و بالندگی هر اندیشه‌ای نیز مقدمات خاص خویش را می‌طلبد. به عبارت دیگر با در نظر گرفتن همه‌ی عوامل، قراین و مقتضیات زمانی و مکانی می‌توان سخن و اندیشه‌ای را فهمید و درباره‌ی آن به داوری نشست که این قاعده‌ی کلی و شامل هر اندیشه‌ای است. در مباحث اندیشه‌ی سیاسی به طور عام و ولایت‌فقیه به طور خاص نیز همین قاعده جاری و ساری است. بنابراین تنها با نگاه ترکیبی منظومه‌ای و همه‌جانبه در این حوزه می‌توان به قضاوت و بینش صحیحی از آن دست پیدا کرد. مطالعه‌ی نظریه‌ی ولایت فقیه به شکل منقطع و مجزا، داوری ناقصی از آن را پیش روی ما قرار خواهد داد؛ به همین سبب بررسی تاریخی ولایت فقیه و پی‌گیری تحول آن در بستر تاریخی‌اش اهمیت مضاعفی می‌یابد. ولایت فقیه به دلیل تأثیرپذیری از دو عنصر زمان و مکان همواره فراز و نشیب و تحول و تطور فراوانی داشته است. به عبارت دیگر، اگر شرایط مطلوبی بر جامعه‌ی شیعی حکمفرما بوده، ولایت فقیه نیز رشد و توسعه‌ی چشمگیری یافته و در شرایط نامناسب با سکون همراه بوده است. البته از این نکته‌ی مهم و اساسی نیز نباید غافل بود که فقیهان شیعه حفظ کیان شیعه را به عنوان بالاترین و مهم‌ترین مصلحت در فعالیت‌های خویش مد نظر قرار داده و سکوت می‌کردند.